

SCANDINAVIAN ATLAS OF HISTORIC TOWNS
No. 6

ICELAND

REYKJAVÍK

By SALVÖR JÓNSDÓTTIR
in collaboration with
NANNA HERMANSSON

ÁRBÆJARSAFN – REYKJAVÍK MUSEUM

ODENSE UNIVERSITY PRESS

1988

EFNISYFIRLIT

REYKJAVÍK, BYGGÐ OG ÍBÚAR 1850–1902

Inngangur	5
Aðferðir og heimildir	5
BYGGÐ	10
Stofnun kaupstaðar 1786	11
Verslun og samgöngur	11
Landgæði á síðari hluta 19. aldar	12
BYGGINGAR	17
Próun byggðar 1850-1902	17
Húsagerð	18
Virðingarverð 1902	19
Almenningsstofnanir	19
ÍBÚAR	25
Íbúafjöldi	25
Atvinna	26
Atvinna húsráðenda 1850-1902	26
Félagslíf	27
LOKAORÐ	32
Tilvísanir	34
Heimildir	35
Viðauki. Dæmi um forvinnu, upplýsingar fyrir árið 1887. . .	37
<i>Myndir</i>	<i>mynd</i>
Reykjavík 1836	1
Úr Aðalstræti 1874	2
Kaupstaðir á Íslandi 1786	3
Kaupstaðarlóð Reykjavíkur fram til 1903	4
Lögsagnarumdæmi Reykjavíkur fram til 1923	5
Bátar í fjörunni fyrir neðan Hafnarstræti	6
Séð af Skólavörðuholti um 1890	7
Séð austuryfir Reykjavík um aldamótin	8
Torfbær	9
Timburhús	10
Steinbær	11
Íbúðarhús heldri borgara	12
Stórhýsi í smíðum 1901	13
Húsagerð 1876, 1887, 1902 (stöplarit)	14
Frá Austurvelli	15
Á Lækjartorgi	16
Íbúafjöldi á Íslandi og í Reykjavík 1801–1905 (Ífnurit)	17
Unnið að húsbýggingu	18
Hornaleikur á Austurvelli	19
<i>Töflur</i>	<i>tafla</i>
Meðalíbúafjöldi í hverju húsi 1850, 1876, 1887, 1902	1
Iðnaðarmenn 1902	2
<i>Kort á lausum blöðum</i>	<i>kort</i>
Reykjavík og nágrenni 1802 (O. Ohlsen)	1
Reykjavík 1787 (R. Lievog)	2
Landshættir á síðari hluta 19. aldar	3
Reykjavík og nágrenni 1902 (Landmælingadeild herforingjaráðsins)	4
Reykjavík 1836 (V. Lottin)	5
Lóðir byggðar 1850–1902	6 (6.1-6.8)
Reykjavík 1876 (Sveinn Sveinsson)	7
Reykjavík 1887 (Sveinn Sveinsson)	8
Reykjavík 1902 (Landmælingadeild Herforingjaráðsins)	9
Húsagerð 1902	10 (10.1-10.4)
Virðingarverð húseigna 1902	11 (11.1-11.2)
Almenningsstofnanir og samkomusæðir 1902, félög 1902 (Ífnurit)	12
Íbúafjöldi 1850–1902	13 (13.1-13.4)
Atvinna húsráðenda 1850	14 (14.1-14.6)
Atvinna húsráðenda 1876	15 (15.1-15.6)
Atvinna húsráðenda 1887	16 (16.1-16.6)
Atvinna húsráðenda 1902	17 (17.1-17.6)

INNEHÁLLSFÖRTECKNING

REYKJAVÍK, BEBYGGELSE OCH BEFOLKNING 1850–1902

Inledning	6
Metoder och källor	7
BEBYGGELSE	13
Stadens grundläggning 1786	13
Handel och samfärdsel	13
Naturtillgångar vid slutet av 1800-talet.	14
BYGGNADER	20
Bebyggelsens utbredning 1850–1902	20
Byggnadstyper	21
Värderingsvärden 1902	21
Allmännyttiga byggnader	21
BEFOLKNING	28
Invånarantal	28
Sysselsättning	28
Hushållsföreståndarnas yrken 1850–1902	29
Organisationer	29
AVSLUTNING	32
Noter	34
Källor	35
Bilaga. Exempel på förarbete, upplýsingar för år 1887. . .	37
<i>Illustrationer</i>	<i>illustration</i>
Reykjavík 1836	1
Från Aðalstræti 1874	2
Köpstäder på Island 1786	3
Reykjavíks stadstomt till 1903	4
Reykjavíks lagsaga till 1923	5
Bátar på stranden nedanför Hafnarstræti	6
Utsikt från Skólavörðuholt	7
Utsikt österut över staden vid sekelskiftet	8
Torvstuga	9
Trähus	10
Stenstuga	11
Ett köpmanshus	12
Större byggnad under uppförande 1901	13
Byggnadstyper 1876, 1887, 1902 (diagram)	14
Från Austurvöllur	15
På Lækjartorg	16
Folkmängd på Island och i Reykjavík 1801–1905 (diagram)	17
Byggnadsarbete	18
Blåsorkester på Austurvöllur	19
<i>Tabeller</i>	<i>tabell</i>
Genomsnittligt antal bosatta i varje hus 1850, 1876, 1887, 1902	1
Hantverkare 1902	2
<i>Kartor på lösa blad</i>	<i>karta</i>
Reykjavík med omnejd 1802 (O. Ohlsen)	1
Reykjavík 1787 (R. Lievog)	2
Reykjavíks topografi under senare delen av 1800-talet	3
Reykjavík med omnejd 1902 (Generalstabens Topografiske Afdeling)	4
Reykjavík 1836 (V. Lottin)	5
Tomter bebyggda 1850–1902	6 (6.1-6.8)
Reykjavík 1876 (Sveinn Sveinsson)	7
Reykjavík 1887 (Sveinn Sveinsson)	8
Reykjavík 1902 (Generalstabens Topografiske Afdeling)	9
Byggnadstyper 1902	10 (10.1-10.4)
Fastighetsvärderingar 1902	11 (11.1-11.2)
Offentliga byggnader / samlingslokaler 1902, föreningar 1902 (diagram)	12
Folkmängd 1850-1902	13 (13.1-13.4)
Hushållsföreståndarnas yrken 1850	14 (14.1-14.6)
Hushållsföreståndarnas yrken 1876	15 (15.1-15.6)
Hushållsföreståndarnas yrken 1887	16 (16.1-16.6)
Hushållsföreståndarnas yrken 1902	17 (17.1-17.6)

CONTENTS

	page		
REYKJAVÍK, COMMUNITY AND POPULATION 1850–1902			
Introduction	8	Timber house	10
Methods and sources	8	Half-stone house	11
HABITATION			
Municipal rights 1786	14	Home of a wealthy citizen	12
Commerce and communications	15	A large building under construction 1901	13
Natural condition in the latter 19th century	15	Buildings 1876, 1887, 1902 (bar chart)	14
BUILDINGS			
Development 1850–1902	22	From Austurvöllur	15
Building types	22	At Lækjartorg	16
Valuation 1902	23	Population of Iceland and Reykjavík 1801–1905 (graph)	17
Public institutions	23	Construction work	18
INHABITANTS			
Population	30	A band plays on Austurvöllur	19
Employment	30	<i>Tables</i> <i>table</i>	
Employment of householders 1850-1902	31	Average number of residents per house 1850, 1876, 1887, 1902.	1
Social life	31	Craftsmen 1902	2
AFTERWORD			
Notes	34	<i>Separate maps</i> <i>map</i>	
Sources	35	Reykjavík and environs 1802 (O.Ohlsen)	1
Appendix. Example of preparatory work, information for 1887.			
<i>Illustrations</i> <i>illustration</i>			
Reykjavík 1836	1	Reykjavík 1787 (R.Lievog)	2
Aðalstræti 1874	2	Typography of Reykjavík (late 19th century)	3
Trading towns in Iceland 1786	3	Reykjavík and environs 1902 (Survey Dept. of the Council of Generals)	4
Trading site in Reykjavík to 1903	4	Reykjavík 1836 (V.Lottin)	5
Jurisdictional area of Reykjavík to 1923	5	Sites developed 1850-1902	6 (6.1-6.8)
Boats on the shore below Hafnarstræti	6	Reykjavík 1876 (Sveinn Sveinsson)	7
From Skólavörðuholt around 1890	7	Reykjavík 1887 (Sveinn Sveinsson)	8
The view east over Reykjavík, turn of the century	8	Reykjavík 1902 (Survey Dept. of the Council of Generals)	9
Turf house	9	Building types 1902	10 (10.1-10.4)
		Property valuations 1902	11 (11.1-11.2)
		Public institutions, social centres 1902, societies 1902 (graph)	12
		Population 1850-1902	13 (13.1-13.4)
		Employment of householders 1850	14 (14.1-14.6)
		Employment of householders 1876	15 (15.1-15.6)
		Employment of householders 1887	16 (16.1-16.6)
		Employment of householders 1902	17 (17.1-17.6)